

tal germanisme.

En una comunicació al Congrès de Ling. de Bna de 1953 (p. p. E. T. C. 1, 78); ja vaig dir, doncs, que s'hauria de descartar l'etimologia germànica, i creure que el mot és pre-romà. I no hi hauria vacil·lat, en fer-ho, si no fos per un detall fonètic, que abans de publicar-se el volum IV del DCEC se'm presentava amb força creixent (havent reprès les enquestes de l'*Onom. Cat.*); i és que hi ha una variant dialectal *sàrria*, que es presentava com a intermèdia en tots sentits entre la catalana i la castellana, puix que és pròpia dels nostres dialectes occidentals, des dels Alps Pirineus fins al Migjorn valencià. Crec que vaig exagerar la força d'aquest argument, però l'argument existia i en tenia. Una base *SÀRRIA no pot transposar la I, una base *SARRIA ha de transposar-la, però essent un mot pre-romà no podria conservar la I en el mateix lloc (un mot tan antic i sense influència culta possible), mentre que això s'explicaria en un mot tardà com un del gòtic i afegint-s'hi l'entrebanc del grup HR. Però és antiga la variant *sàrria*?

Podria semblar-ho, per la seva gran extensió, si bé hi ha intermitències en la seva àrea. De tota manera em constava de Tor de Vall Ferrera (1932), Kruger la recollí a Calbera al capdamunt de Ribagorça, Oliva havia sentit *sarieta* a l'alta Ribagorçana (Sopeira), després la retrobava jo amb caràcter general per les Garrigues, Priorat i Ribera d'Ebre: Almatret, Flíx, Ascó, Torroja i al poble del Pinell del Broi, el gran manufacturer de sàrries per a tota la comarca (1935-6), se'm tornava a presentar en el Mataranya (on crec que no solament vaig sentir *sàrries* a la Ginebrosa, 1955); sabia que també apareixia en paratges diversos del País Val., pel Maestrat («*cornixol*: corn de *sàrria* o de mantà», GaGirona, *Vocab.*), i que així ho deien a Albaida (J. G. M., 1935) Consultat de nou, escriví En Giner (1957): «puç assegurar que es diu amb una sola *r* a Alzira, Carcaixent, Pobra Llarga, Carlet; Xàtiva, Canals, Font de la Figuera, Albaida, Cocentaina, Dénia. No sé on es diu *sàrria* en valencià; és molt temerari de dir que una forma no existeix en una regió».

Consta, doncs, amplament a la Ribera de Xúquer, probablement a tota, car també a la Baixa, vaig anotar a Polinyà que havien assegurat els marges del riu perquè «digueren 'no tingam algun esclafit i mo'n anem a baix' i ho taparen tot a *sarieta*» (o sigui a cop de sàrries de terra), 1962; després en dues amples faixes que van des de la Manxa fins a Xàtiva, i a Albaida, Cocentaina i el Cap de la Nau. Pel Maestrat segueix al Sud car a Xodos em contaven que aquell hivern «portaven la neu en *sàrries*» (1961), i des de Dénia encara segueix al SO., perquè damunt de Tormos, un pagès ha donat el seu nom a una «Caseta de *Pica-sàrries*» (1963) Encara reblim una mica el gros forat que queda entre el Maestrat i el Xúquer si en els derivats mirem les dades de *sa(r)rier*

Però no hi ha absolutament res d'això en els altres tres dominis dial. cat.: com ja hem vist a Mall i Menorca ni l'Arxiduc ni ningú no ha assenyalat altra cosa que *sàrria*; a Eivissa PzCabr. testifica «*sàrria*: serón

caminero»; fins a Formentera, car el DAG porta d'aquesta illa i de la d'Eiv la frase «*a sarris* molt, en grande, sobremanera. tal cosa, tal música, m'agrada *a sarris*». Car tinguem present que allà i en ross *sia* es pronuncia *-i*. En efecte, també al nostre extrem NE. vaig sentir *la sàrria* a Perestortes (1960). Enlloc del cat. or. ho he sentit altrament que amb *rr*.

Dades documentals antigues de la variant amb «era» n'hi ha potser? Però qui en pot estar segur si hi ha tan pocs textos que siguin sistemàtics en la distinció gràfica entre *r* i *rr*: alguns d'antics no la dupliquen mai, i fins aquells que tenen sovint *rr*, de tant en tant se'n deixen una. No ens fíem de la grafia *saria* que he assenyalat en un doc de Nimes de 1354, ni de «una *sari* plena de petís cabasses» que Pansier recollí en un doc. de 1467 d'Avinyó, car també n'hi trobà de «*sàrria* per vendimià» el 1397, i *sarriada* «contenu de la *sarria*» el 1439 (*La L. Prov. à Av.*, v, 191; III, 152); no sé pas si val més «en la *saria* de palma se trobó: un par de balestas ginuisas ---» en un inv. aragonès de 1393 (*BRÆ* IV, 520)

En alguns d'aquests textos es veuen exemples de *-r* simple en mots que mai no han pogut tenir altra cosa que *r*: incloent-hi els pocs que han recollit d'altres (*DAG*, *AlcM*) entre els 21 testimonis del mot i derivats que se citen, només hi ha la grafia *saria* en un de 1431 i un de 1499 i un *sarieta* de 1417. He trobat un text que és avantatjós en aquesta qüestió perquè el derivat augmentatiu *sariac* hi surt una desena de vegades, en procés instruit a la Segarra (Guardalada i Montblanc) en l'any 1396, i de fet sempre apareix escrit amb *-r* simple (*BABL* x, 405 ---, 419); però ens fa perdre la fe en el valor demostratiu del seu testimoni el veure-hi casos de *-r* per *-rr* en bastants mots; i, en particular, *sotarrar* 'enterrar' (ho feren uns criminals amb allò) hi surt amb aquesta grafia molts cops.

Per altra part, en el domini occidental-valencià hi ha bastantes intermitències. Kruger anotà *sàrria* a Seradui, *sàrries de palme* a Fraga; Amades, *sàrria d'espert* a Gandesa; *AlcM* dona *sàrria*, *-ç*, a Sort, Organyà, Balaguer, StaColQ, Bellpuig i Calaceit; cert que també completa la zona de *r* simple a Tremp, Tamarit, Oliana, Artesa, Agramunt, Freginals, Morella, Gandia, Sanet, Pego, Benidorm, Pinós i Crevillent, però en tot cas a Múrcia i a Aragó no es registrà altra cosa que *sarria*, i no podem creure que el murcià restés isolat.

Un punt hi ha important i és la cronologia i nivell literari en els observadors valencians. Carles Ros dona *sàrria* només, i amb proves d'haver-li dedicat molta atenció: «*sàrria*, serón: la sera grande; házense regularmente en forma de aguaderas, con dos senos grandes en punta, o sin ella, para que sean más capaces, y puedan llevarse sobre las cavallerías; *sarrieta*. sera, espuerta grande sin asas, que sirve para conducir el carbón etc.» (dicc de 1764, p. 210) I amb ell es mostren d'acord els diccs. de Sanelo (princ. S. XIX, 126r1) i Lamarca (1842) no admetent altra cosa que *sarria* i *sarrieta*

El tombant devia fer-se a mitjan segle, car el dicc. Escrig, 1851, encara dona *sarria* però remetent a *saria*,